

Parempaa opiskelumotivaatiota runsaan kohdekielen käytön avulla

Sara Karhu, projektitutkija, Itä-Suomen yliopisto Toni Mäkipää, akatemiatutkija, Itä-Suomen yliopisto

Kaikki kielten opettajat tietävät, että runsas kohdekielelle altistuminen tukee kielen oppimista – mutta olemmeko ajatelleet, että se lisää myös opiskelumotivaatiota? Tässä kokenut ruotsinopettaja jakaa kokemuksiaan ja käytäntöjään kohdekielen käytöstä.

Svenska kulturfondenin rahoittamassa hankkeessa Ruotsinopettajien palauteosaaminen tarkastellaan ruotsinopetuksen käytänteitä, ja sen puitteissa on kerätty monipuolinen aineisto kyselyjen, haastattelujen ja oppituntivideoiden avulla. Tämä artikkeli perustuu haastattelu- ja havainnointiaineistoon, joka kerättiin lukuvuoden 2025–2026 aikana. Hankkeen puitteissa kerättyyn videoaineistoon sisältyy 27 perusopetuksen oppituntia, joiden havainnot innoittivat tarkastelemaan kohdekielen käyttöä opetuksessa.

Yksi opettajista, joka käytti opetuksessaan runsaasti ruotsin kieltä, oli Emmi (nimi on muutettu), jolla on lähes kolmenkymmenen vuoden kokemus B-ruotsin opetuksesta alakoulusta lukioon. Erillisessä haastattelussa pyysimme häntä kertomaan opetustaan ohjaavista periaatteistaan sekä kokemuksistaan kohdekielen eli ruotsin kielen käytöstä. Koska tutkimuskontekstina on perusopetus, käytämme nimitystä oppilaat, vaikka Emmen reflektioissa heijastuu myös kokemus opetuksesta eri koulutusasteilta.

Kohdekielen käyttöä ohjaavat periaatteet ja tavoitteet

Motivaation ylläpitäminen kielten opiskelussa on Emmille sydämen asia, ja sen merkitys on hänen mukaansa vain korostunut ajan myötä. Hän on huomannut, että oppilaiden runsas altistuminen kohdekielelle lisää motivaatiota ja madaltaa kynnystä käyttää kiel-

Oppilaiden mahdollista kielijännitystä tai epävarmuutta ruotsin puhumiseen Emmi pyrkii vähentämään kertomalla omista kokemuksistaan ja kommelluksistaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa.

tä myös vapaa-ajalla. Jo aivan nuoret oppilaat saattavat Emmen iloksi kertoa käyttäneensä ruotsia esimerkiksi tilatesaan jäätelöä tai vieraillessaan ruotsinkielisellä alueella. Emmi näkeekin kielen ennen kaikkea välineenä ja korostaa mielellään, että se antaa eväitä selviytyä oikeassa elämässä. Siksi hän ei halua, että opiskelijoilla olisi ”yhtään negatiivista tunnelatausta” ruotsin kieltä kohtaan, vaan painottaa, että kaikesta kieliosamisesta on hyötyä. Hän harmittelee, että median kielteinen kirjoittelu ruotsin kielestä luo helposti mielikuvan sen opiskelun vastenmielisyydestä, vaikka suurin osa oppijoista kokee kielen todellisuudessa hallittavissa olevaksi ja mukavaksi opiskella.

Pitkä työkokemus on vähentänyt opetuksen suunnitteluun tarvittavaa aikaa. Emmi kertoo kuitenkin kiinnittävänsä yhä enemmän huomiota siihen, että oppilaat puhuisivat tunnilla enemmän ja hän itse vähemmän. ”Ajattelen, että mä en tarvitse sitä puheharjoittelua, vaan se on he [oppilaat], jotka sitä tarvitsee”, hän toteaa. Toisaalta oppilaat eivät välttämättä altistu ruotsin kielelle arjessaan, jolloin opettajan tarjoama kielellinen input on edelleen suuresta merkityksestä.

Oppilaiden mahdollista kielijännitystä tai epävarmuutta ruotsin puhumiseen Emmi pyrkii vähentämään kertomalla omista kokemuksistaan ja kommelluksistaan erilaisissa kielenkäyttöti-

lanteissa, esimerkiksi ulkomailla: ”Olen sanonut, että se ei ole vakavaa, kyllä hän me omaa äidinkieltäkin puhuessa saatetaan välillä sanoa jotakin mitä ei ollut tarkoituskaan sanoa. Tätä tapahtuu, kun kommunikoidaan. Ihmiset on ihmisiä.” Lisäksi hän pyrki välttämään virheiden korjaamista tai tekemään sen ”vaihvika” yleisellä tasolla ja sensitiivisesti siten, ettei se kohdistu yksittäiseen oppilaaseen.

Kohdekielen käyttö luokassa

Emmi kertoo käyttävänsä ruotsia aktiivisesti oppitunneilla. Poikkeuksen tekevät kielioppiasiat, jotka hän käsittelee suomeksi. Tarvittaessa hän turvautuu suomen kieleen myös silloin, jos esimerkiksi luokassa kiertäessään huomaa työskentelyn aikana, että jokin asia on jäänyt oppijoille epäselväksi.

Havainnoinnin aikana pantiin merkille, että Emmi käytti runsaasti ruotsia jo kuudesluokkalaisten kanssa, jotka opiskelivat ruotsia vasta ensimmäistä vuotta. Kuinka tämä on mahdollista? Emmi varmistaa oppilaiden ymmärtämistä muun muassa näyttelemällä ja piirtämällä taululle esimerkiksi uuden verbin yhteydessä – vaikka oppilaiden arvaus toisinaan osoittautuisikin vääräksi. Eikä tarvitse olla mikään mestariopiirtäjä: ihan tikku-ukollakin pärjää, hän lisää. Sanaston karttuessa suomen kielen käyttö vähenee entisestään, niin että vanhempien oppilaiden kanssa voi käyttää ruotsia varsin vapaasti. Lisäksi oppilaat ovat huomanneet, että opettaja kuuntelee heidän sanomaansa erityisen herkällä korvalla silloin, kun he käyttävät ruotsia, mikä motivoi heitä puhumaan kieltä entistä enemmän.

Suuren osan tehtävistä Emmi pyrkii pitämään helpohkolla tasolla ja sellai-

sina, ettei ruotsin tuottamista tarvitsen jännittää. Tämä rohkaisee oppilaita puhumaan ja tuottamaan enemmän ruotsiksi. Hän on myös innostunut opetuksen pelillistämisestä ja käynyt siihen liittyviä koulutuksia. Oman havainnon mukaan tämä näkyi siten, että Emmi hyödynsi oppitunneillaan muun muassa rooliharjoituksia, kilpailuja ja leikkejä.

Emmi kertoo pyrkivänsä käyttämään autenttista materiaalia, usein johonkin ajankohtaiseen teemaan liittyen. Havainnoiduilla tunneilla oppilaat katsoivat muun muassa videoita ja uutisia sekä tekivät tiedonhankintaa ryhmätyönä toteutettavaa matkasuunnitelmaa varten. Emmi mukaan autenttinen materiaali herättää oppilaiden mielenkiinnon, ja he kyselevätkin kiinnostuneina lisää esimerkiksi näkemistään ruotsinkielisistä uutisista. Haasteena on toisinaan se, ettei materiaaliin välttämättä pysty palaamaan myöhemmin, ja Emmi kokee myös mainokset välillä häiritsevinä.

Eräs tehokkaaksi todettu opetusmenetelmä ovat Emmi itse keksimät kielioppilaulut, joita hän käyttää kaikenikäisten oppilaiden kanssa. Ne jäävät helposti mieleen pyörimään. Yksi ihanimmista opetukseen liittyvistä muistoista liittyy tapaukseen, jossa hänen parikymmentä vuotta aiemmin opettama oppilas kertoi kassajonossa laulavansa Emmi keksimää laulua ruotsin modaalin kaltaisista verbeistä omalle lapselleen iltalauluna. Onpa Emmi itsekin kertomansa mukaan unoh-
tanut Teams-kokouksessa mikrofonin päälle ja lauleskellut iloisesti seuraavan päivän opetukseen tarkoitettua laulua itseksensä.

Opetuskäytäntöjen kehittyminen uran aikana

Opetuskäytännöt ruotsin kielen käyttöön liittyen ovat jonkin verran muuttuneet ajan myötä. Yksi muutos on ollut se, että Emmi on kollegan innoittamana alkanut teettää kirjoitelmia myös parityönä. Hän kuvaa, kuinka silmiä avaavaa on ollut huomata, miten tämä on tukenut oppimisprosessia: opiskelumotivaatio on lisääntynyt, kielenkäytön kynnys madaltunut ja oppilaat ovat pohtineet opiskeltavia asioita yhdessä. Kirjoitelmista onkin tullut erittäin onnistuneita, ja oppilaat odottavat aina innolla pääsevänsä kuulemaan toistensa tuotoksia, kun niitä luetaan luokassa.

Suurin muutos koskee kuitenkin sähköisten oppimateriaalien käyttöä. Vanhemmat oppilaat saattavat viettää tietokoneen ääressä jo niin paljon aikaa, että Emmi on itse palannut osin ajassa taaksepäin. Kadotettuaan vuosien varrella hioutuneet verkkomateriaalinsa hän oli hetken kauhuissaan. Kun materiaalit lopulta löydettiin, Emmi totesi mieluummin jatkavansa perinteisen taulun äärellä piirtämistä ja kirjoittamista kuin käyttävänsä esimerkiksi dioja teoriaosuuksien käsittelyssä: ”Sanon että nyt läppärit kiinni, nyt seurataan ja katsotaan tästä tämä ja sen jälkeen siirrytään siihen oppimateriaalijuttuun”. Sekä tästä että runsaasta ruotsin kielen käytöstä yleisesti hän on saanut kurssipalautteissa usein positiivista palautetta.

Tämän tutkimuksen perusteella suosittelemme alla olevia vinkkejä kohdekielen lisäämiseksi omaan opetukseen. □

**Svenska
kulturfonden**

Vinkkejä omaan opetukseen:

- Käytä rohkeasti kohdekieltä myös aloittelevien oppijoiden kanssa ja tue ymmärtämistä elehtimällä ja näyttelemällä.
- Vähennä kielijännitystä kertomalla omista kielenkäyttöön liittyvistä kokemuksistasi.
- Hyödynnä autenttista materiaalia herättämään oppijoiden kiinnostusta ja tiedonhalua.
- Keksi opetettavaan aiheeseen liittyviä lauluja – ne jäävät helposti mieleen.
- Teetä kirjoitelmia parityönä oppimisprosessin tukemiseksi.
- Tuo opetukseen vaihtelua perinteisellä taululle kirjoittamisella ja piirtämisellä.

Tutkimusprojektin julkaisut

Karhu, S., & Mäkipää, T. (2025). Feedback i fokus – svensklärarens erfarenheter. *Tempus*, 1, 26–27.

Mäkipää, T., & Karhu, S. (2025). Considering students' basic psychological needs in feedback processes in the teaching of Swedish. *Foreign Language Annals*, 1–21. <https://doi.org/10.1111/flan.70026>

Mäkipää, T., & Karhu, S. (2026). "I am proud of you." Satisfying adolescents' basic psychological needs in second language learning: Insights from video research. *International Journal of Adolescence and Youth*, 31(1), 1–16. <https://doi.org/10.1080/02673843.2026.2670394>